

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola T. G. Masaryka Podbořany, Husova 445, okres
Louny**

Husova 445, 441 01 Podbořany

Identifikátor školy: 600082962

Termín konání inspekce: 23. 2. – 25. 2. 2004

Čj.:	f4-1033/04-5194
Signatura:	of3cx106

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve sledovaných předmětech vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve sledovaných předmětech vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na 1. stupni ZŠ vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v občanské a rodinné výchově a v dějepise vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v bloku přírodovědných předmětů (chemie, přírodopis, fyzika) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v matematice, zeměpisu a informatice vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v českém jazyce a hudební výchově vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem Základní školy T. G. Masaryka Podbořany, Husova 445, je Město Podbořany. Škola sdružuje základní školu s kapacitou 480 žáků, školní družinu s kapacitou 100 žáků a Dům dětí a mládeže, který je odloučeným pracovištěm školy na adrese Podbořany, Vroutecká 844. Škola neprovozuje vlastní školní jídelnu. Ve školním roce 2003/2004 má škola 15 tříd s celkovým počtem 314 žáků a s průměrným počtem 20,9 žáka na jednu třídu. Škola vykazuje 25 integrovaných zdravotně postižených žáků. Kapacita školy je využita na cca 65,4 %. Poslední rozhodnutí MŠMT čj. 23 433/03-21 o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení nabylo platnosti dne 1. ledna 2003.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve školním roce 2003/2004 zajišťuje vzdělávání a výchovu žáků celkem 25 pedagogických pracovníků (tj. 19,75 přepočtených), z toho 3 zaměstnanci jsou externí. Z uvedeného počtu nemá 10 učitelů předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost, což činí 40 % z celkového stavu. Ostatní jsou plně kvalifikováni. Pedagogický sbor má poměrně vysoký věkový průměr, i když vedení školy se snaží již několik let „omladit“ pedagogický sbor opakovanou inzercí a nabídkou míst pro absolventy pedagogických fakult apod. Bez možnosti nabídnout ubytování se snaha získat mladé kvalifikované učitele stále mívá účinkem. Pracovní úvazky učitelů jsou z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vhodně stanoveny. Pedagogický sbor je stabilizovaný, obměny nastávají v případě nekvalifikovaných zaměstnanců. Výchovný poradce, který pracuje ve funkci od r. 1995, zahájil v tomto školním roce specializační studium na FFUK v Praze.

Vedení školy tvoří ředitelka a její zástupkyně. Organizační struktura školy je zpracována v organizačním a provozním řádu školy. V obou řádech je vymezena odpovědnost a kompetence jednotlivých pracovníků. Ředitelka školy řídí - spolu s vedoucími předmětových

komisí a výchovným poradcem - pedagogický proces, dále přímo řídí školní družinu, dům dětí a mládeže a sleduje ekonomickou agendu školy. Zástupkyně ředitelky má vedle ekonomiky na starosti správní zaměstnance školy, bezpečnost a ochranu zdraví pracujících a požární ochranu.

Ustavené předmětové komise (celkem pět) spolu s dalšími poradními orgány (pedagogická rada, žakovská rada, výbor Klubu rodičů) přispívají ke zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu. Zápisy z jednání pedagogické rady poskytují dostatek informací o průběhu a výsledcích vzdělávání a výchovy na škole.

Začínajícím a nekvalifikovaným učitelům je přidělen uvádějící zkušený učitel. Dle časových možností probíhají vzájemné hospitace a noví učitelé jsou postupně zapojováni do všech akcí školy.

Hospitace realizuje ve škole pouze ředitelka školy, ale postupně se na tuto práci připravuje i zástupkyně (do pedagogického procesu je zapojena teprve čtvrtým rokem). Hospitační činnost je pravidelně uváděna v měsíčním plánu školy (v průměru 5 hospitací za měsíc). Plán hospitační činnosti obsahuje kritéria, podle nichž jsou učitelé přednostně v hodinách navštěvováni, např. začínající učitel, učitel s metodickými či kázeňskými problémy, tematické hospitace. Při zjištění nedostatků jsou vyučujícímu stanovena nápravná opatření – častější vzájemné hospitace, provedení kontroly znalostí žáků apod. Obecnější závěry z kontrolní činnosti jsou probírány na poradách, problémy individuálního rázu řeší vedení školy s příslušným vyučujícím. Ze záznamu posledního hodnocení hospitační činnosti ředitelkou školy vyplývá, že většina sledovaných hodin měla podle jejího zjištění velmi dobrou úroveň. K zjištěným nedostatkům patří zejména častější orientace pedagoga na aktivnější žáky, u začínajících učitelů se vyskytují drobné organizační potíže. V závěru tohoto hodnocení se zdůrazňuje nutnost zaměřit pozornost vyučujících na projektové vyučování a na práci s integrovanými žáky, více využívat výuku „vlastním prožitkem“ a zařadit do výuky českého jazyka dramatizaci. Hodnocení ČŠI na základě provedených hospitací se s těmito závěry do velké míry shoduje.

Kontrolní činnost vedení školy vychází z Plánu kontrolní a hospitační činnosti pro školní rok 2003/2004, který je rozpracován do jednotlivých měsíců. Předmětem kontroly je vedle zmíněných hospitací plnění předepsané dokumentace školy a tematických plánů, výsledky zpracování kontrolních testů (včetně standardizovaných testů pro 5., 7. a 9. ročník), kontrola sešitů, žakovských knížek, činnost školní družiny, zápisy z prověrek BOZP apod.

Významná pozornost je ze strany vedení školy věnována systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP). Mezi priority v této oblasti patří především studium školského managementu a cizích jazyků, moderní přístupy k výuce, koncipování individuálních plánů pro integrované žáky a práce s PC. Učitelé projevují stoupající zájem o studium a škola tedy bez problémů vyčerpala veškeré finanční prostředky na DVPP určené pro rok 2003. Vzhledem k organizaci výuky (nutnost zajistit suplování) jsou však možnosti dalšího vzdělávání značně omezené. Přednostně jsou vysíláni vedoucí předmětových komisí nebo zaměstnanci, jichž se daná problematika nejnaléhavěji týká. Ostatním členům pedagogického sboru jsou nové poznatky předávány na poradách nebo na schůzi předmětové komise. Velmi dobrou zkušenost mají učitelé s víkendovým setkáváním na akcích PAU a s projektem „Dokážu to?“. Stanovené priority v systému DVPP jsou plně v souladu se zaměřením a cíli školy.

Hodnocení zaměstnanců se provádí na základě známých kritérií (předem projednáno s ZO ČMOS), jejich plnění se kontroluje jednou za čtvrtletí a v případě změn dochází k úpravě osobního příplatku. Hodnocení a sebehodnocení zaměstnanců je pravidelnou součástí „pohospitačního“ pohovoru. Učitelé se na poradách zabývají „slabými, silnými stránkami

školy, jejími možnostmi i riziky“ – SWOT analýza. Výsledky těchto analýz jsou zapracovávány do plánu činnosti školy.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré a umožňují efektivně realizovat zvolený vzdělávací program vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Budova školy je v dobrém technickém stavu, škola má dostatečné prostorové podmínky pro realizaci výchovně vzdělávací činnosti. Kromě kmenových učeben, z nichž některé slouží jako polo odborné pracovny pro výuku cizích jazyků, hudební výchovy, zeměpisu a přírodopisu, jsou ve škole odborné pracovny chemie, fyziky, informatiky a výtvarné výchovy, je zde též samostatný pavilon dílen a studovna. Třídy i pracovny jsou vybaveny četnými nástěnnými materiály, trojrozměrnými pomůckami a audiovizuální technikou. Na estetické výzdobě interiéru školy se podílejí i žáci. Pro výuku tělesné výchovy má škola k dispozici menší tělocvičnu, posilovnu, školní hřiště s asfaltovým povrchem a škvárovou atletickou dráhou. Do areálu školy patří školní pozemek se skleníkem. Stísněnější jsou žákovské šatny v suterénu, které neodpovídají kapacitě školy. Vedení školy se průběžně snaží - ve spolupráci se zřizovatelem - o modernizaci tříd i ostatních prostor školy. V uplynulém období se podařilo zařídit novým nábytkem první třídu. Ve druhém patře budovy byla ve třídách provedena výměna osvětlení, uskutečnila se oprava a nátěr střechy a byly provedeny stavební úpravy šatny u tělocvičny a přilehlých hygienických prostor.

Škola disponuje pestrými škálou a dostatečným množstvím starších i moderních pomůcek, jejich doplňování je plánovitě a probíhá průběžně. Vedle počítačů (v počítačové učebně je celkem 21 PC), které jsou propojeny v síti a napojeny na internet, jsou pro výuku k dispozici barevné televizory, videa, kamera, meotary, epidiaskopy, CD přehrávače, radiomagnetofony a dataprojektor. V současné době se škola zaměřuje na nákup multimediálních programů pro výuku jazyků a některých dalších předmětů. Řadu manipulačních a nástěnných pomůcek si učitelé vyrábějí sami.

Pro výuku na 1. stupni je dostatek učebních pomůcek a didaktického materiálu, vše je vhodně obměňováno a doplňováno. Do kabinetu 1. stupně byl zakoupen nový materiál pro prvouku, přírodovědu a český jazyk. Jednotlivé třídy jsou vybaveny počítači, k výuce lze využít i CD přehrávače a magnetofony. Pro korekci specifických poruch učení je k dispozici manipulační a obrazový materiál.

Kabinet českého jazyka je velmi dobře vybaven učebnicemi, jazykovými příručkami, nástěnnými přehledy, obrazovým materiálem, k dispozici je moderní didaktická a informační technika. Škola poskytuje žákům ucelené řady učebnic českého jazyka, které jsou postupně doplňovány.

Pro výuku občanské a rodinné výchovy a dějepisu mají žáci k dispozici ucelené řady učebnic (pro občanskou výchovu i několik druhů), které mohou učitelé v sadách využívat, dále dějepisné atlasy, mapy, odborné publikace a videonahrávky. Velmi pěkně je vybavena pracovna zeměpisu, v níž nechybí video, meotar, promítací plátno, mapy apod. Moderní

pracovna fyziky a chemie a polopracovna přírodopisu jsou rovněž všestranně vybaveny. Jsou zde fyzikální a biologické modely, soupravy pro výuku fyziky (mechanika, optika ap.), chemické soupravy, přírodniny, multiplikáty hornin a nerostů, transparentní folie, tabelární pomůcky, videonahrávky apod.

Materiálně-technické podmínky výchovy a vzdělávání ve sledovaných předmětech jsou hodnoceny jako vynikající a umožňují efektivně realizovat vzdělávací program vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací program

Výuka v základní škole probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 ze dne 30. 4. 1996 a Úprav a doplňků základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola čj. 25 018/98-22 ze dne 25. 8. 1998. Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou ve spolupráci s PPP vypracovány individuální vzdělávací programy.

Zvolený vzdělávací program je realizován v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Učební plán a časová dotace sledovaných předmětů jsou na obou stupních základní školy dodržovány. Povinná dokumentace je vedena a pravidelně kontrolována. Průkazně zachycuje průběh a výsledky vzdělávání. V souladu s učebními plány jsou v rozvrhu hodin pro školní rok 2003/2004 zařazeny a vyučovány všechny sledované předměty s příslušnou hodinovou týdenní dotací.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu.

Organizace vyučování je v souladu s příslušnou vyhláškou, školní řád obsahuje všechny body stanovené touto normou. Rozvrh hodin vcelku respektuje pedagogické a psychohygienické zásady vyučování.

Informování žáků a rodičů probíhá tradičním způsobem. Pro rodiče žáků jsou na začátku školního roku připraveny osvědčené informační letáky, které obsahují základní údaje o škole, školní aktivity, nabídku zájmové činnosti ve škole i v domě dětí a mládeže. Rodiče jsou o prospěchu svých dětí informováni prostřednictvím notýsků, žákovských knížek, pravidelně probíhají třídní schůzky a informační odpoledne. Podle potřeby jsou rodiče zváni k individuálnímu jednání. Škola má také své internetové stránky. Partnerem vedení školy je „Klub rodičů“. Demokratickým prvkem v životě školy je žákovská rada, která zasedá jednou měsíčně a v níž jsou zástupci žáků od 6. – 9. ročníku. V poslední době jsou rodiče i žáci oslovováni formou dotazníku, aby škola získala zpětnou vazbu o své činnosti a mohla vycházet v dalších plánech z potřeb žáků a požadavků rodičů.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Funkci výchovného poradce zastává zkušený učitel, který v současné době studuje tento obor na Filosofické fakultě UK. Má zpracovaný roční plán, který obsahuje základní úkoly v oblasti prevence sociálně-patologických jevů (v úzké spolupráci s metodickou protidrogové prevence), řešení výchovných a vzdělávacích problémů žáků, profesní orientace a péče o integrované žáky. Pravidelně spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálně-pedagogickým centrem a úřadem práce. Minimální preventivní program je zpracován po ročnících a předmětech, stěžejní část je zakomponována do hodin občanské a rodinné výchovy. Úkoly profesní orientace jsou plněny v bloku Volba povolání, jež je součástí občanské výchovy. Škola nabízí vycházejícím žákům možnost zúčastnit se testu

profesní orientace a následně využít spolu s rodiči konzultace s odborníkem. O integrované žáky primárně pečují třídní učitelé, výchovný poradce vede jejich evidenci a zprostředkovává kontakty s odborníky. Ve škole funguje schránka důvěry, ale většinu problémů řeší žáci s učiteli přímo. V letošním školním roce neřešila výchovná komise žádný závažný problém.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy v bloku předmětů (český jazyk, matematika a výtvarná výchova)

V rámci konání inspekce se uskutečnily hospitace ve všech ročnících a zároveň třídách prvního stupně. Výchovně vzdělávací proces byl sledován v jedenácti hodinách (čtyři hodiny matematiky, čtyři hodiny českého jazyka a tři hodiny výtvarné výchovy).

Plánování a příprava na výuku vychází z deklarovaného vzdělávacího programu Základní škola, zároveň jsou respektovány úpravy a doplňky tohoto vzdělávacího programu, který je realizován v plném rozsahu, učební osnovy jsou průběžně plněny. Na pokyn vedení školy mají všichni vyučující zpracovány časově-tematické plány, které si dle aktuálních potřeb upravují. Bezprostřední příprava na výuku byla promyšlená a zahrnovala přípravu pomůcek i kvalitní přípravu tabule. Nově probírané učivo navazuje na již zažitá témata, vyučující vhodně konkretizují cíle výuky a využívají i praktických zkušeností žáků.

Sledovanou výuku vedlo osm pedagogů, přičemž čtyři splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a čtyři jsou nekvalifikovaní (mají středoškolské vzdělání). Odborná a pedagogická nezpůsobilost těchto učitelů neměla výraznější negativní vliv na sledovanou výuku, protože mnozí pedagogové mají praxi na tomto typu školy a také si všichni navzájem metodicky pomáhají jednak v rámci funkčního metodického orgánu, ale i při vzájemných konzultacích. Nekvalifikovanost se projevovala jen ojediněle, především v oblasti stavby hodiny a u některých vyučujících byla patrná spíše metodická neobratnost v oblasti didaktiky výuky. Výuka byla vedena věcně správně.

Vzdělávání a výchova se uskutečňuje v prostorných, esteticky motivujících učebnách. Ve většině učeben je nový, vzhledem k výšce žáků, vyhovující žákovský nábytek, který je uspořádán v řadách za sebou. Toto uspořádání vyhovuje spíše frontálně vedené výuce. Učebny jsou vybaveny potřebným množstvím zejména názorných, tabelárních a demonstračních pomůcek, výzdobu doplňují žákovské výtvarné práce. Kromě jedné třídy je ve všech ostatních (7) nainstalován počítač, v některých třídách je i přenosný CD a MC přehrávač. Žáci pracují s učebnicemi a pracovními sešity, vyučující také využívají vlastnoručně vyrobené pomůcky a pro doplnění látky i nakopírované materiály. V době inspekce byla využita audiovizuální technika v jedné ze sledovaných hodin, počítače nainstalované ve třídách využity nebyly.

Ve sledovaných hodinách převažovala frontálně vedená výuka, ale uplatňovala se i práce ve dvojicích a skupinách. Frontálně vedené činnosti byly zaměřeny téměř vždy na opakování probraného učiva, do těchto částí hodin byly vyučujícími vhodně vřazovány i hry a vyučující společných aktivit využívali i k motivaci pro nově probírané učivo. Jen v některých třídách bylo vnitřní členění výuky nevhodné, především z důvodů délky jednotlivých částí hodiny (např. psaní diktátu v délce 25 minut). Výuka se vyznačovala vysokou pracovní aktivitou žáků. Zejména v matematice, protože učitelé velmi vhodně využívali motivačních prvků, učivo aplikovali do praktického života, takže žáci dobře uplatňovali početní výkony při řešení slovních úloh ze života. Ze sledovaných hodin je zřejmé, že žáci pracují často v ustálených skupinách či dvojicích, neboť bezproblémově spolupracovali a vhodně se doplňovali. Ve výtvarné výchově měli žáci široký prostor pro uplatnění vlastní představivosti a kreativity. Tempo výuky respektovalo momentální psychický stav žáků ve třídách, učitelé vnímají unavitelnost žáků, vřazují relaxační činnosti do výuky nebo střídají formy práce.

Integrovaným žákům je ze strany pedagogů věnována patřičná pozornost, tito žáci mohou využívat kompenzačních pomůcek, vyučující s nimi individuálně pracují a např. v českém jazyce redukuje psaní diktátů, zadávají žákům individuální, splnitelné úkoly.

Jak již bylo výše uvedeno, žáci jsou vedeni k týmové spolupráci a ve výuce jsou aktivní. Za projevenou snahu a pokrok v učení jsou průběžně motivováni pochvalou i dobrou známkou. Většina hodnocení je vyučujícími okamžitě zdůvodněna.

Mimořádná pozornost je ve všech třídách prvního stupně věnována interakci a komunikaci. Učitelé obohacují výuku o nejrůznější hry, které rozvíjejí slovní zásobu a pozornost žáků. Téměř všechny učitelky vytvářejí žákům potřebný časový prostor pro formulaci odpovědí na většinou otevřené otázky. Žáci mohou obhajovat vlastní myšlenky, názory a postoje.

Hodnocení vědomostí a dovedností žáků je založeno na klasifikaci známkou. Z kontroly žákovských knížek a školních sešitů vyplývá, že žáci mají dostatečné množství známek jak z předmětů naukových, tak z předmětů s převahou výchovného zaměření. Velmi často jsou za pokrok v učení motivováni písemnou pochvalou. V závěru hodin věnují učitelé pozornost celkovému shrnutí hodiny, hodnotí aktivitu i chování konkrétních žáků a vedou žáky k vzájemnému hodnocení i sebehodnocení a to nejen při výtvarné výchově, ale ve všech sledovaných předmětech.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v bloku sledovaných předmětů na prvním stupni jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech občanská výchova, rodinná výchova a dějepis

V průběhu inspekce byly hospitovány vyučovací hodiny všech čtyř vyučujících, kteří sledovaným předmětům vyučují. Dva učitelé jsou kvalifikovaní s potřebnou aprobací, dva nekvalifikovaní. Nekvalifikovanost se výrazně negativně projevila pouze v jedné hodině dějepisu, a to v organizaci hodiny a formách a metodách práce. Samotné učivo bylo předáváno věcně správně.

Ve všech sledovaných hodinách učivo navazovalo na předchozí výuku a cíle byly stanoveny přiměřeně k věku žáků a úrovni třídy. Hodiny byly připravené.

Vyučování probíhalo nejen v kmenových třídách, ale také ve studovně a počítačové učebně, což umožnilo použít dostupnou odbornou literaturu a didaktickou techniku. Hodiny byly vedeny názorně, s využitím obrazového materiálu, učebnic a publikací. Využití pomůcek podporovalo splnění výukového cíle.

Organizace většiny hodin byla velmi dobře zvládnuta a umožňovala maximální zapojení žáků do výuky. Žáci vyhledávali a zpracovávali informace, pracovali ve skupinách i samostatně a spolu s učitelem vyvozovali nové učivo. Střídáním činností a forem práce byla zajištěna i nutná psychohygienu vyučování.

Motivace nenásilně prolínala celým vyučováním a vyučující vhodně využívali nejen mezipředmětových vztahů, ale také vlastních zkušeností a prožitků žáků.

Téměř všechny hodiny byly postaveny na vzájemném dialogu mezi učitelem a žáky nebo mezi žáky vzájemně. Značný prostor pro vyjádření názoru žáci spontánně využívali. Především v hodinách občanské a rodinné výchovy byla patrna vzájemná důvěra, která mezi učitelkou a žáky panuje. Ve všech hodinách byli žáci vedeni ke kultivovanému projevu.

Hodnocení práce prolínalo celým vyučováním a mělo pozitivní charakter. Velmi často bylo využíváno i vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků. V žákovských knížkách je dostatek známek, ale většinou není upřesněno téma, za které žák známku obdržel. V závěru hodin nechybělo shrnutí učiva a v převážné míře povšechné hodnocení práce žáků v hodině.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou ve sledovaných předmětech velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v bloku přírodovědných předmětů (chemie, přírodopis, fyzika)

V průběhu inspekce bylo hospitováno celkem osm hodin. Přírodovědné předměty vyučují tři učitelé, kteří splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což mělo pozitivní vliv na odbornost výuky i uplatňované metody práce.

Výuka chemie a fyziky probíhala v nové, velmi dobře vybavené odborné učebně a hodiny přírodopisu v polo odborné učebně. Podnětné prostředí učeben, časté střídání činností a přiměřené tempo výuky představují kladné stránky psychohygieny práce.

Učivo osnov mají učitelé rozpracované do časově tematických plánů v úzké vazbě na používané učebnice. Příkladnou pozornost věnují pečlivé přípravě vyučovacích hodin (cíle, struktura, materiální podpora). Výborná je návaznost a plynulost nového učiva na dříve vyložené a procvičené. Plynulému přechodu k novému učivu výrazně prospělo využití motivačních rozhovorů (ve fyzice), řešení křížovky s tajenkou (v přírodopisu) nebo ukázky jednoduchých pokusů v chemii a fyzice. Žákům bylo učivo prezentováno věcně správně, náročnost zadávaných úkolů byla přiměřená jejich věku. Efektivita výuky spočívala v její účelné organizaci a v použití forem práce, které žáky aktivizovaly. Při vyvozování nového učiva byli žáci vedeni k logickému uvažování, chápání vztahů mezi jevy, při odpovědích na problémové otázky aplikovali různá hlediska, patrná byla i práce s chybou. Snazšímu pochopení a zapamatování učiva účinně pomáhalo zařazení velkého množství názorných pomůcek, transparentních fólií na zpětném projektoru, jednoduchých demonstračních i žákovských pokusů, videonahrávek, využití mikroskopů a poznatků v rámci mezipředmětových vztahů. Činnostním pojetím se vyznačovala především výuka chemie. Žáci se dobře orientovali na plnění úkolů, učební činnosti byly pro většinu z nich reálnou příležitostí k uplatnění. Při práci byli často povzbuzováni, hodnocení jejich výkonů jako okamžitá zpětná vazba mělo motivující účinek. Žáci byli stálými otázkami podněcováni k diskuzi a rozvíjeli své komunikativní dovednosti. Projevovali pozitivní vztah k výuce a ochotně reagovali na pokyny vyučujících.

Vědomosti žáků jsou průběžně ověřovány a hodnoceny ústní i písemnou formou. Hodnocení výkonů je objektivní, často doplňováno pochvalami a povzbuzením. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že rodiče jsou v dostatečné míře informováni o prospěchu svých dětí.

V závěrech hodin bylo učiteli pravidelně prováděno shrnutí učiva a adresné zhodnocení práce žáků, nechybělo ani sebehodnocení žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledované skupině předmětů jsou vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice, zeměpisu a informatice

V uvedeném bloku předmětů bylo hospitováno celkem 10 hodin. Stanovená témata navazovala na předcházející, vyučující pružně reagovali na aktuální situaci ve třídě a dařilo se jim plnit výchovně-vzdělávací cíle.

Nesplnění odborné a pedagogické způsobilosti u nekvalifikovaného pedagoga se neprojevalo na věcné a odborné správnosti výuky, ale negativně ovlivnilo didaktiku vyučovacích hodin.

Učitelé dbali na využití názornosti při vyučovacím procesu, efektivně používali profesionální i vlastnoručně připravené demonstrační pomůcky, kopírovaný materiál pro samostatnou i skupinovou práci, didaktickou techniku.

V průběhu hodin byl rozhovor učitele se žáky střídán se samostatnou individuální, párovou nebo skupinovou prací žáků. Při opakování byly zadávány problémové otázky, které byly

řešeny vyhledáváním v učebnici, v dříve zpracovaných příkladech či vlastními úvahami. Ty byly podpořeny zdůvodněním nebo vyvráceny argumenty spolužáků. Pouze v některých hodinách, kde převládal tradiční styl výuky, nebylo činnostní učení uplatněno a žáci při frontální práci plnili jen pokyny učitele. V těchto hodinách chyběl individuální přístup k žákům a bylo zapomínáno na jejich relaxaci. V ostatních případech byla psychohygienu zajištěna použitím odlišných metod práce.

Zhlédnuté skupinové práce byly vedeny na vysoké úrovni. Žáci tvořili tým, který prezentoval výsledky své práce ostatním jako nové učivo nebo vyhledávali chybu, učili se ji hodnotit a dále s ní pracovat. Vnitřní motivací se vyučujícím dařilo aktivovat žáky a vzbudit jejich zájem o výuku.

Respekt a důvěra převládaly při vzájemné komunikaci, žáci dostávali dostatečný prostor pro svůj osobnostní a sociální rozvoj, učitelé zajišťovali, aby používali odborné výrazy a vedli je k souvislému projevu (i zadáváním referátů, které si připravovali na hodinu).

Pouze jediný vyučující nezařazoval průběžné hodnocení a klasifikaci známkou nezdůvodňoval. Objevovalo se i hodnocení žáka žákem a dokonce i korektní sebehodnocení. Ve zhlédnutých žákovských knížkách byla v bloku hospitovaných předmětů dostatečná frekvence známek, ale v zápisech se objevovaly dílčí nepřesnosti – nebyla uváděna konkrétní témata. Ve většině vyučovacích hodin bylo v závěru připomenuto probrané učivo a nechybělo ani zhodnocení výkonu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu matematika, zeměpis a informatika jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce a v hudební výchově

Příprava učitelů na jednotlivé hodiny byla promyšlená, učivo bylo probíráno v chronologických i strukturálních souvislostech. Obsah a rozsah učiva byly ve sledovaných hodinách v obou předmětech zvoleny úměrně věku a schopnostem žáků a odpovídaly osnovám vzdělávacího programu. Časová dotace hodin byla ve shodě s deklarovaným učebním plánem.

Český jazyk vyučovaly tři učitelky. Všechny mají požadovanou odbornou a pedagogickou kvalifikaci, hudební výchovu vyučovala rovněž plně aprobovaná učitelka.

Výzdoba tříd, na níž se často podíleli žáci, působila esteticky příjemně a vytvářela pěkné pracovní prostředí. Využití pomůcek, učebnic i didaktické techniky bylo na velmi vysoké úrovni. Ve slohové výuce se objevil i diktafon. Žáci tak získali okamžitou zpětnou vazbu svého vystoupení. V hodinách hudební výchovy učitelka střídala při doprovodu hudební nástroje (klavír, kytara) a žáci měli při zpěvu vždy oporu.

Organizace výuky umožňovala žákům pracovat vlastním tempem, učitelé rozvíjeli jejich schopnosti aplikovat učivo. V hodinách češtiny sice převažovala frontální práce, ale učitelky uplatnily velmi úspěšně i alternativní metody. Vynikajícím způsobem byly např. využity „miniprojekty“ v jazykové i literárněvýchovné části (Cesta za sedmi divy světa, Plán města, Schody, apod.). Žáci v těchto hodinách pracovali samostatně, ve skupinách, při práci užívali jazykové příručky a samostatně formulovali svá stanoviska. Společné vyvozování nového učiva, variabilita výuky, zařazování tvořivých úkolů a dostatek prostoru pro shrnutí v závěru hodiny přispěly ke splnění vytčených výukových cílů. Vyučující kladli důraz na správnost vyjadřování žáků a svým kultivovaným projevem jim byli příkladem. V hudební výchově učitelka rozvíjela receptivní a reprodukční schopnosti a dovednosti žáků aktivitami vokálními, poslechovými a hudebně pohybovými. Zpěv byl převážně jednohlasý s několika pokusy o kánon.

Hodiny nepostrádaly vstupní motivaci. Průběžně byli žáci v obou předmětech motivováni prevažujícím pozitivním hodnocením nebo přímo motivační známkou.

Úroveň vědomostí a dovedností žáků byla hodnocena především známkou, ale také povzbuzením a pochvalou. Formy vzájemného hodnocení či sebehodnocení žáků bylo využito jen výjimečně. Podle zkušeností učitelů mají žáci sklon spíše k podceňování.

Vyučující vedou žáky k dobrým mezilidským vztahům, vzájemnému respektování a toleranci. Vztah k literatuře je rozvíjen také prostřednictvím školní knihovny a školní studovny. Přesto, že má knihovna řadu zajímavých svazků a rozsah jejích fondů se neustále zvětšuje, nedaří se zvýšit zájem žáků o četbu. Pravidelně si vypůjčuje cca 25 % žáků, ostatní pouze nárazově na přímou výzvu učitele (referát, doplňková četba apod.). K 30. 6. 2003 měla škola zapsáno 2042 položek v žákovské knihovně a 2506 položek v učitelské knihovně.

Učitelé spolu s žáky vytvářeli prostředí bohaté na vzájemnou komunikaci. Spolupráce ve skupinách, vzájemná komunikace, argumentace a formulace vlastního názoru nepochybně přispívají k rozvoji sociálních dovedností. Výuka ve sledovaných předmětech na této škole byla smysluplná.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy byly hodnoceny v českém jazyce jako vynikající, v hudební výchově jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání škola zjišťuje různými způsoby. Vedení školy několik let úspěšně používá standardizované testy, letos nově zařazuje vzdělanostní testy pro 5. a 9. ročník nebo aplikuje vlastní testy ředitelky školy. Škola nepodceňuje ani stálý osobní kontakt s vystupujícími žáky z 9. ročníku, kontakty s gymnáziem a dostupnými středními školami. Rozbory výsledků jsou probírány na poradách a jsou stanovena nápravná opatření. „Problémové“ úkoly z komerčních testů zpracovává vedení do kontrolních testů školy. V loňském školním roce se podle výroční zprávy školy výsledky standardizovaných testů pohybovaly v některých oborech v pásmu mírného nadprůměru :

Předmět	úspěšnost školy	republikový průměr
český jazyk	51,8 %	51,6 %
humanitní základ	52,9 %	58,8 %
přírodovědný základ	54,7 %	55,8 %
matematika	46,2 %	47,9 %
anglický jazyk	60,6 %	60,8 %
německý jazyk	55,7 %	55,7 %

Celkově je průběh vzdělávání a výchovy hodnocen jako velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Údaje uvedené v rozhodnutí do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu s údaji ve zřizovací listině.
- Změny ve zjišťování úrovně vědomostí, které systematicky provádí vedení školy, motivují vyučující ke změně vyučovacích metod. To je jeden z důvodů, proč se ve výuce stále častěji

uplatňují prvky projektového vyučování. V letošním školním roce např. žáci 1. stupně pracují na projektu Stezky Ferdy mravence (ekologická výchova), pro 2. stupeň byl zvolen výtvarný projekt Ochrana člověka a rozsáhlým celoškolním projektem se stal projekt Co víme o EU ? Žáci školy v loňském roce řešili projekty Velikonoce a Advent. Fáze příprav, rozdělení úkolů jednotlivým třídám i pedagogům probíhaly v případě projektu Velikonoce od září do prosince. V lednu byl započat sběr materiálů, jejich třídění, zpracování a tvorba prací. V dubnu zahájili prezentaci projektu na veřejnosti spojenou s kulturním vystoupením žáků, výstavou prací a nabídkou výrobků. Akce měla velmi pozitivní ohlas na veřejnosti, ale přispěla také ke zkvalitnění spolupráce mezi žáky a učiteli a posunula samostatnou i týmovou práci na vyšší úroveň. Přibližně stejný scénář se týká i projektu Co víme o EU ?, na němž v současné době všichni ve škole intenzivně pracují. Prezentace projektu na veřejnosti předčila i školní akademie, které škola pořádala v minulých letech.

- Účast žáků v různých soutěžích, olympiádách či přehlídkách je vysoká a žáci jsou v nich úspěšní. V loňském roce si vedli velmi dobře žáci v matematické olympiádě (1. a 4. místo), v biologické olympiádě (7.- 8. místo), v soutěži Klokán (6. místo), v Pythagoriádě (6. a 9. místo), v řadě sportovních soutěží (3. místo školy v Poháru rozhlasu, 10. místo v ČR ve štafetách na Dni E. Zátopka) apod.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina (čj. MHaS 208/2002, vyd. 11. 9. 2002 Město Podbořany) s platností od 1. 1. 2003)
2. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských z zařízení (čj. 23 433/03-21 ze dne 30. 9. 2003) s účinností od 1. 1. 2003
3. Plán práce školy pro školní rok 2003/2004
4. Rozvrh vyučovacích hodin platný ve školním roce 2003/2004
5. Třídní knihy tříd I. A, B, II. A, B, III. ročník, IV. A, B, V. ročník a třídní knihy 2. stupně ZŠ
6. Katalogové listy tříd I.A, B, III. ročník, IV. B
7. Organizační řád platný pro školní rok 2003/2004
8. Zápis pedagogických rad konaných ve školním roce 2003/2004
9. Časový plán výchovného poradce pro školní rok 2003/2004
10. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
11. Inspekční zpráva čj. 066 500/99-5020 ze dne 14. 6. 1999
12. Plán kontrolní činnosti pro školní rok 2003/2004
13. Vzdělávací program Základní škola (čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996) včetně Úprav a doplňků základní pedagogické dokumentace (čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998)
14. Školní řád platný pro školní rok 2003/2004
15. Třídní výkazy tříd 2. stupně ZŠ

ZÁVĚR

Základní škola T. G. Masaryka, Podbořany, Husova 445, úspěšně a zodpovědně plní své poslání kvalitně realizovat vzdělávání a výchovu žáků v rámci zvoleného vzdělávacího programu. Výuka je sice převážně vedena odborně a pedagogicky způsobilými učiteli, procento nekvalifikovaných učitelů je však poměrně vysoké. Škola musí využívat externí pracovníky a důchodce. Vzhledem k velmi dobré práci vedení školy s těmito učiteli se nekvalifikovanost nepromítla ani do věcné ani do odborné správnosti výuky. Nedostatky způsobené kratší pedagogickou praxí byly zjištěny spíše v organizaci a struktuře hodiny. I přes tuto nepříznivou personální situaci je mezi učiteli velmi dobrá spolupráce, trvá jejich zájem o další sebevzdělávání a stále se projevuje chuť zavádět do výuky moderní prvky (projektové vyučování). Systém plánování, přehledná organizace provozu, efektivní informační systém a motivování pracovníků jsou příkladné. Kontrolní mechanismy poskytují účinnou zpětnou vazbu o plnění přijatých dokumentů.

Škola má vytvořeny velmi dobré prostorové podmínky pro svoji činnost. Zcela mimořádně je vybavena učebními pomůckami a audiovizuální technikou včetně moderních didaktických přístrojů z oblasti informační technologie. Materiální a psychohygienické podmínky umožňují škole v plném rozsahu realizovat vzdělávací program.

Společným rysem výuky ve sledovaných předmětech bylo časté využívání metod práce, při nichž je žák aktivním činitelem. Učitelé se zaměřili na posilování jeho osobnostní složky (sebezpznávání a sebehodnocení, odhad vlastních možností, schopnost vzájemné komunikace, naslouchání druhým apod.). K realizaci záměru slouží také disponibilní hodiny v 8. a 9. ročníku (posílení občanské a rodinné výchovy). Mezi výrazná pozitiva patří „otevření se“ školy žákům a veřejnosti (nejen rodičovské), vstřícný přístup k integrovaným dětem, pestrá nabídka zájmové činnosti a v neposlední řadě demokratický způsob vedení zaměstnanců.

Systematický a dlouhodobý způsob zjišťování výsledků vzdělávání pomocí standardizovaných testů a vlastních diagnostických testů přináší škole zvýšení kvality i v této oblasti.

V porovnání s předchozí inspekci z června r. 1999 došlo na jedné straně k dalšímu snížení kvalifikovaných učitelů na škole, na straně druhé se však podstatně zlepšily nejen materiálně-technické podmínky, ale především průběh a výsledky vzdělávání a výchovy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Zdeněk Frélich	Zdeněk Frélich v.r.
Členové týmu	Mgr. Erika Bednárová	Bednárová v.r.
	Mgr. Hana Podešvová	Hana Podešvová v.r.
	Mgr. Alena Dlouhá	Alena Dlouhá v.r.
	Mgr. Milan Popule	M. Popule v.r.

Marie Visingerová

Jana Sejvalová

V Mostě dne 31. 3. 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. 4. 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Dagmar Rathová

Dagmar Rathová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI Most, Dělnická 21, 434 80 Most – Velebudice. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	23. 4. 2004	f4-1088/04-5194
Zřizovatel	23. 4. 2004	f4-1087/04-5194
Rada školy	---	---

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.